

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutviones Morales

In Qvibvs Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

12. De peccatis, quæ per Diuinationem patrantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

bitum denegat, & detrahit. Quo fit, ut duo sint superstitionum genera. Vnum est, quo Deo honor, & cultus indebitus datur. Alterum, quo cultus Deo debitus denegatur, & rei creatæ tribuitur. Primi generis superstitionis est, cum quis Deum honorat, & colit falsis, vanis, & friuolis cæremonijs. Deinde, cum quis Deo cultum tribuit inanem, & vanum, scilicet, commentitia, & futili aliqua cæremonia eum venerando. Futilis autem cæremonia est, quæ nec Dei, nec Ecclesiæ, nec Sanctorum, nec piorum, & doctorum hominum auctoritate, nec certa, aut verisimili ratione instituta est: nam temere illud fit, quod absque ratione vlla probabili geritur. Porro in secundo genere superstitionum reponuntur cæ superstitiones, quibus Diuinus cultus rei creatæ deseritur, qualis est Idololatria; & ex superstitiones, quibus aliquid obtinendum, cognoscendum, prædicandum curat quispiam, quod solus Deus dare, scire, & prænuntiare potest, qualis est Diuinationis.

Secundò quæritur, Quæ peccata Idololatriæ nomine significantur? Respondeo, Idolum, esse falsi alicuius numinis effigiem, & simulacrum, quod numen inane, & vanum repræsentat. Vnde Imagines Dei, Angelorum, & Sanctorum cæli ciuium Ecclesiastici Scriptores Idola nequaquam appellant, sed Imagines, ita ut Imago apud eos sit propriè germana veræ, & certæ rei alicuius effigies, & similitudo; Idolum verò, Imago rei inanis, & vanæ, vel falsæ rei similitudinem referens. Græcis enim, Idola sunt, quæ Latinis simulacra, aut spectra. Vnde vanæ mortuorum vmbre, & falsorum, & inanium deorum effigies, & statux, Idola, & simulacra nuncupantur. Idololatria igitur est, Idolorum, nimirum inanium, & falsorum numinum cultus, quum honore, & veneratione diuina rem aliquam creatam dignamur: cuiusmodi est, Idolo thura adolere, sacrificia offerre, altaria, & templa extruere, genu flectere, caput aperire, pectus pugno percutere, corpus humi prosternere.

Quæres, an qui metu mortis hæc, aut similia coram Idolo fecisset, lethali ter deliquisset. Respondeo, metu mortis neminem tale quippiam facientem excusari posse: quoniam est per se, & intrinsecè malum, diuinum cultum rei creatæ, vel vanæ deferre. Quæres deinde, an Idoli cultus possit per ignorantiam excusari? Respondeo, tale crimen adeo euidenter cum recta ratione pugnare, ut in nullum planè hominem quantumlibet rudem, & rerum omnium ignarum, eius ignorantia cadere possit. Quæres insuper, an is quoque grauius delinquat, qui ficto, & simulato animo Idolo cultum diuinum tribuit, ut probabile mortis periculum euadat? Respondeo, grauius peccare, quia etsi Idololatriæ crimen mente, & animo non perpetret, ore tamen ipso, vel facto perpetrare censetur. At vero opere externo diuinus honores rei creatæ, aut falsæ, & vanæ tribuere, quamuis fictè, & simulatè, per se, & intrinsecè malum est, nec potest vlllo metu mortis à peccato excusari.

Tertiò quæritur, An Christiano fas sit operas suas locare, auxilium, vel opem præstare ad extruenda fana, & delubra Idolorum, vel aras, aut

altaria erigenda, vel consuendas vestes ad Idolorum cultum, & Paganorum ritus supersticiosos destinatas? Respondeo, nefas esse, ut docet S. Thomas 2.2. q. 109. art. 2. ad 4. nam operari cum Paganis in ijs, quæ ad superstitionem ipsorum spectant, est consensum eorum superstitioni præstare, loquitur enim S. Thomas de fanis Idolorum, quatenus in Idolorum honorem, & cultum ædificantur.

Quæres, an nefas quoque sit eorum fana adire, & ingredi, & inuisere? Respondeo, nefas esse, si inuisantur ijs temporibus, quibus ibi supersticiosa illa sacra celebrantur, tunc enim pij viri offendi meritò queunt: non tamen si alijs temporibus inuisantur ad eum finem, quo eorum structura, ornatus, & pulchritudo spectetur, vel etiam, atque id multo magis, si opus sit, vbi occasio se dederit, fas est, inuisere, ut irideatur, atque contemnatur eorum supersticiosa, & vana religio: item ut eorum impia secta commodius confutetur.

Quartò quæritur, An liceat Christiano vendere Paganis, ea, quibus eos vfuros nouit ad supersticiosos Idolorum cultus, & vanos suos ritus, & cæremonas? Hanc quæstionem supra tractati, vbi aliam similem solui, cum nimirum de Paganis, & eorum ritibus, & moribus euitandis agerem.

Quintò quæritur, An Christiano fas sit cum Paganis epulari, vel eos ad sua conuiuia, & epulas vocare? Hanc etiam quæstionem supra dissolui, cum ea etiam, qua quæri posset, an liceat Christianis cum Paganis societatem inire, eorum consuetudine, & familiaritate vti, cum eis commercia contrahere, eorum auxilium petere in libello contra Christianos suscepto.

Caput XII.

De Peccatis, quæ per Diuinationem committuntur.

PRIMO quæritur, Quodnam sit Diuinationis crimen? Respondeo cum S. Thoma 2.2. q. 95. artic. 1. Diuinationem esse prædictionem, siue præsentationem, & scientiam rerum futurarum. At Diuinatio, quatenus peccatum est Religioni contrarium, est prædictio, siue præsentio rerum latentium, ex inspectione, & notatione rei alicuius petita, vel ducta, & sumpta. Ut cum quis ascendendum, sciendum, prænuntiandum aliquid abditis, & reclusis curat rerum creatarum signis notatis, & obseruatis. Porro soli Deo nota sunt futura fortuita, hominis internæ cogitationes, & affectus, & quæ libera Angelorum, vel hominum voluntate fiunt; demum supernaturalia mysteria, & arcana fidei, & gratiæ. Diuinatio igitur id eo est peccatum, quia per eam quis studet prænoscere, & prædicere fortuitos rerum futurarum euentus, vel alia penitus occulta, quæ hominum cognitionem omnino latent, ac fugiunt.

Secundò quæritur, Quot sint Diuinationis genera, vel species? Respondeo cum S. Thoma 2.2. q. 95. artic. 3. plurimas: nam futura, & penitus latentia prænuntiantur astrorum signis notatis, aut corporis humani membris, aut aliorum animantium

partibus,

partibus, aut elementis, aut somnijs, aut auium volatibus, vel cantibus, aut mortuorum ossibus, vel cadaveribus, aut monstris, ostentis, ominibus, sortibus, & alijs huiusmodi obseruatis, & inspectis.

Tertio queritur, An dicti Diuinationum gradus, & modi sint vera species inter se distinctæ, ita vt in sacra peccatorum confessione explicari debeant? Nam videtur specie differre, cum res ipsæ, quarum obseruatione quispiam diuinat, specie distinguantur. Respondeo, non esse species ita inter se diuersas, vt eas ob hanc rationem inter conficiendum oporteat referre, & exponere. Nam res ipsæ per id, quod naturaliter sunt, specie distinguuntur, vt liquido constat: at secundum id, quod ad mores attinet, specie non differunt, non enim specialem contra rectam rationem deformitatem habent omnes diuinationum modi. Vt si quispiam coniectando diuinet notatis astrorum signis elementis, vel auium volatibus, aut cantibus: item si quis diuinet obseruatis signis, quæ videntur in igne, aëre, aqua, vel terra. Nunc ad singulas Diuinationis partes veniamus.

Caput XIII.

De Diuinatione per astra.

Queritur primò, Quid mali in se Diuinationi per astra? De hac re in cap. Igitur. 26. q. 3. ex Iudoro lib. 8. Etymolog. cap. 9. in cap. Non licet. 26. q. 5. & S. Thom. 2. 2. q. 95. art. 5. Respondeo, huiusmodi diuinationem pertinere ad eam Astrologiæ partem, quæ Diuinatrix, & Iudiciaria ab Astronomis vocatur. Olim siquidem Astrologi, vt patet ex cap. illis. 26. q. 2. & 1. 2. c. de Maleficijs. & Mathematicis. c. de Episcop. audientia. Mathematici, Genethiaci, & Planetarij dicebatur, qui vanam, & falsam syderum, & astrorum scientiam professi, ex motu syderum, & astrorum prædicebant futura fortuita, aut præsentia, & præterita penitus hominibus occulta, aut ex hominum ortu, & natali die, aut quatuor alia temporum, & momentorum obseruatione, & notatione iudicabant, & prænuuntiabant de cuiusque hominis statu, conditione, vitæ curso, honoribus, diuitijs, nuptijs, sobole, salute, morbis, morte, itinere, certaminibus, inimicitijs, simulationibus, odijs, carceribus, exilijs, cæditibus, alijsque varijs discriminibus, & fortuitis rerum euentibus aduersis, vel prosperis. Aiunt enim vim quãdam esse in signifero orbe, qui Græcè Zodiacus dicitur, & eam talem esse, vt eius orbis vnaqueque pars alio modo moueat, immutetque cælum: proinde vt quæque stellæ in ijs, sint in ijsque partibus sint quouis tempore, eam vim variè moueri ab ijs sideribus, quæ vocantur Errantia: Cum autem in eam ipsam partem orbis venerint, in qua sit ortus eius, qui concipitur, aut qui nascitur, aut in eam, quæ coniunctum aliquid habeat, aut quæ consentiat cum tempore anni, & alijs conuersiones, immutationesque, has, aut illas fieri accessu stellarum, & recessu: & has, aut illas tempestates cieri, & alia multa contingere, vt cumque temperatus sit aër: & eo modo infantes, & pueros, qui nascuntur, & qui concipiuntur factus, animari, atque formari, ex eoque ingenia,

mores, animam, corpus, actiones vitæ, casus cuiusque, euentusque finiri: Totumque hoc Diuinationis genus à Chaldejs duxit originem: Valuit apud Babylonios, Assyrios, Persas, Aegyptios, deinde apud Arabes, Saracenos, & quosdam infanos ludæos, quos secuti sunt quidam pauci Christiani.

Notandum igitur est duplicem esse Astrologiam: vnã Naturalem, quæ Agriculturæ, medicinæ, & nauigationi plurimum conducit, & hæc nimirum est, quæ obseruatis syderum, & astrorum orbitibus, occasibus, motibus, cursibus, accessibus, recessibus, moribus, & varijs conjunctionibus, coniectat ea, quæ naturaliter in hoc mundo contingunt, pluuia scilicet, nubes, niues, pruinas, grandines, ventos, serenitates temporum, tempestates, frigora, calores, & alia huiusmodi. Et hæc Astrologia non est iure Canonico, aut Ciuili dånata. Altera est Astrologia, quam Iudiciariam, siue Iudicatricem appellant, quæ syderibus, & astris varios, ac multiplices influxus adscribit, quorum obseruatione, notatione uè certo prænuunciat fortuitos rerum euentus, & quæ libera hominis voluntate peraguntur: præterita item, & præsentia hominibus penitus incognita, & occulta, vt furtum, homicidium clam perpetratum: præterea, quæ obseruatis die natali, horis, temporibus, & momentis prædicat futuros hominum casus, totius vitæ cursum, conditiones, & mutationes. Verbi gratia, Titius, qui certo die, hora, & momento conceptus, vel natus est, eo quòd certo fidere Oriente, Occidente uè, accedente, vel recedente cum alio coniuncto, vel cum alio ab eo remoto ortus fuerit, certo morbo, aut certo tempore, mense, & die, aut certo loco peribit; vxorem diuitem, sed deformem, aut vxorem pulchram, sed pauperem accipiet; certo Principi, aut Regi gratus erit; ad certam dignitatem prouehetur. Atque hæc tota Astrologia diuinatoria Pontificio iure damnatur 26. quæstion. 3. cap. Igitur, & cap. Non liceat. 26. quæst. 5. cap. illud, & cap. Sed & illud. 26. quæst. 2. & eam, vel ipsi etiam Ethnici Scriptores pugnantissimè confutarunt. Cicero lib. 2. de Diuinatione. Gellius lib. 14. cap. 1. scriptam reliquit egregiam orationem, qua Romæ Phaurinus Philosophus contra vanam Chaldeorum disciplinam acriter disputauit. Vespasianus cum ægrotaret, quibusdam inter se de Cometa colloquentibus dixisse fertur: non mihi, sed Regi Parthorum mortem portendit. Ille enim comatus est, ego sum caluus. Vana profecto disciplina, vana ars. Alioquin enim cur Romani tanto odio Astrologos iudicarios prosequuti sunt? Cur tanto ludibrio habuerunt? Mathematici (sic enim eos vulgus nominabat) ait Tacitus, genus hominum principibus infidam, credentibus fallax, à ciuitate nostra semper prohibentur, sed expelluntur nunquam. Omnium superstitionum vanitates, inquit Varro inter Romanos Scriptores grauissimus, ex Astrologia sua profuxerunt. Tiberius, Vitellus, Diocletianus Ethnici Imperatores latis legibus Astrologos à Romana Republica eiecerunt, vt constat ex Codice de Maleficijs, & Mathematicis, Promiserunt, inquit Cicero lib. 2. de Diuinatione. Astrologi Pöpeio, Craffo, Cæsari lætissima omnia, nõ nisi iam senes, domi cum summa gloria, & auctoritate morituros, at quisque eorum infelicitè, &

Sex. Aure. in Vespas.

Lib. 1. Hist. flor.